

Vyjádření k zamýšlené výstavbě nového pavilonu DSS Liblín v areálu zámku z památkového hlediska.

Panské sídlo v Liblíně prošlo dlouhým obdobím stavebního vývoje, od panského dvora ve středověku k rozsáhlému residenčnímu sídlu. Základy dnešního zámku je patrně možné hledat až ve stavbě z roku 1675, kdy tehdejší majitel Jan Kryštof ze Štampachu někdejší šlechtické sídlo obnovil. V dalších letech se pak v držení zámečku střídali významní šlechtici, hrabata Montecuccoli a po nich Ledebourové, za nichž také došlo k výrazné pozdně barokní přestavbě a rozšíření zámku. Výstavbu lze, při nedostatku archivních zpráv, jen rámcově vročit do l. 1770–80, do doby, kdy panství držel Kašpar Benedikt Ledebour. Je více jak pravděpodobné, že architektonický návrh přestavby vyšel od Josefa Jägera, který byl v té době ledebourským dvorním architektem a patřil k nejvýznamnějším architektům své doby. Zámek tehdy získal svou dnešní dispozici a rozsah, i když nepravidelnosti v trojkřídlém uspořádání poukazují na výrazné zbytky starších staveb. Bohužel tato podoba zámku se zachovala jen na dobových ilustracích, protože v l. 1854–57 došlo k pozdně klasicistnímu navýšení zámku, kdy původní horní polopatro bylo zvýšeno do podoby normálního patra, což si nakonec vyžádalo i změnu fasád. I přes tuto zásadní přestavbu však zůstaly některé pozdně barokní prvky zachovány, jakož i celková kompozice. Okna přízemí byla zvětšena a zbavena šambrán, zůstaly zde ale zachovány sokly pilatru vysokého řádu, které však již nebyly spojeny horizontální římsou. Zachovány zůstaly i pilastry, které však byly neúměrně zvýšeny, takže stavba ztratila klasický rytmus antikizujících sloupových řádů. Okna obou pater dostaly nové šambrány a zámek byl vybaven novými štíty. Je třeba podotknout, že přestavba se nedotkla jižního křídla, které si víceméně uchovalo pozdně barokní podobu.

Zámek byl, jak bylo obvyklé, obklopen zahradou, která při pozdně barokní stavbě byla pochopitelně formální, francouzského typu. Na staré rytině lze bezpečně rozeznat partery právě před východním průčelím zámku, která tak toto průčelí jednoznačně určují jako hlavní. Parter měl střední osu, kterou přerušoval bazén patrně s fontánou a ukončovala zřejmě kaplička se zamřížovanými průhledy v sousedství. Někdy před rokem 1839 (do tohoto roku je datována indikační skizza) formální zahrada zanikla a byla nahrazena anglickým parkem s nepravidelnou sítí cest, bazén byl odstraněn, ale zatím zůstala zachována kaplička v ohradní zdi.

Z tohoto pohledu je stávající stav pozemku východně od zámku zcela nevyhovující, s vyasfaltovanou plochou a provizorními přízemními užitnými stavbami. Z původně hlavního průčelí zámku se tak stalo hospodářské zázemí. Místo aby došlo k restituci zahradní plochy, předpokládaná novostavba fixuje a dále zhoršuje současný stav. Dnešní poměrně nízkou hmotu zvyšuje o další podlaží a rozšiřuje o další křídlo, navíc je svou koncepcí v příkrém rozporu se zámeckou budovou. Ať již jsou to ploché střechy (třebaže systému green roofs), nebo použitý obkladový materiál, vhodný spíše do vesnického prostředí, než k monumentální zámecké stavbě. Za nevhodné lze nakonec považovat i velké dlážděné plochy kolem nového pavilonu. Není třeba pochybovat o tom, že stavba v takové blízkosti kulturní památky je více jak neobvyklá, z pohledu celkové kompozice zcela nepřijatelná a je s podivem, že byla památkovými orgány povolena. Nerespektuje historické materiály ani způsob struktury hmoty objektů. Domnívám se, že by bylo rozhodně vhodnější umístit tento objekt spíše ve větší vzdálenosti od zámku, tak aby s ním netvořil jeden pohledový celek a stávající nevhodnou zástavbu spíše odstranit a zahradu obnovit. Nelze nadřazovat jeden společenský zájem druhému, což je v tomto případě péče o seniory, která se dostává do rozporu s péčí o kulturní dědictví.